

Motion till riksdagen 2020/21:2191

av **Sultan Kayhan (S)**

Reformera sjukförsäkringen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rehabiliteringskedjan för att säkerställa att sjukförsäkringen ger trygghet för den som inte kan arbeta till följd av sjukdom, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att definiera vilka arbeten som kan anses vara normalt förekommande på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur omställningsstöd kan möjliggöras för individer som är i behov av det för att kunna återgå i arbete efter sjukskrivning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att prioritera samordningsuppdraget och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När en person som är sjukskriven får avslag trots sjukdom, riskerar den att hamna i fattigdom, även om personen har arbetat i många år. En fungerande sjukförsäkring är grundläggande för ett välfärdssamhälle. När sjuka får avslag trots sin sjukdom ökar utsattheten för individen. När sjukförsäkringen inte fungerar kan man räkna med att ojämlikheten ökar i samhället.

Det nuvarande regelverket är ur flera avseenden inte anpassat efter hur samhället ser ut. Det kan exempelvis ta mycket längre tid att få rätt vård än vad rehabiliteringskedjan tillåter. Det är svårt, om inte näst intill omöjligt, att få ett nytt arbete med helt andra arbetsuppgifter när man är sjuk. Det är dessutom oklart vad normalt förekommande arbeten som Försäkringskassan ofta hänvisar till innebär och siffermål gör inte människor friskare.

Sjukförsäkringen ska säkra ekonomisk trygghet när livet tar en ny vändning. Samtidigt ska också den som är sjukskriven få stöd för att bli frisk och återgå i arbete.

Det nuvarande regelverket verkar snarare göra det otryggt att bli sjuk. Det är dags att förändra det som inte fungerar. Den som blir sjuk ska inte också bli fattig.

Förändring behövs bl.a. inom följande områden:

Rehabiliteringskedjan: De olika bedömningsgrunderna efter dag 90, 180 och 365 innebär att personer som inte kan arbeta på grund av sjukdom ändå kan bli utan ersättning. Alla behöver olika lång tid för behandling, rehabilitering och omställning. Det kan också finnas andra faktorer som försvårar återgång i arbete som inte alltid beror på individen. Det kan handla om sjukvården, arbetsgivaren och andra myndigheter. Individen bör inte straffas för om regelverket inte är anpassat efter hur samhället fungerar. Därför behövs en översyn av rehabiliteringskedjan.

Normalt förekommande arbete: Efter 180 dagar i en sjukskrivningsperiod har den sjukskrivnas egna arbetsuppgifter ingen betydelse, personens arbetsförmåga bedöms då i förhållande till så kallade normalt förekommande arbeten. Problemet är att det saknas en tydlig definition av vad ett normalt förekommande arbete innebär eller vilka yrken som faktiskt är normalt förekommande idag. Istället verkar det vara upp till varje handläggare att göra en subjektiv bedömning. Det behövs ett förtydligande för rättssäker handläggning av ärenden och för att hela sjukskrivningsprocessen ska vara tydlig för den sjukskrivna, sjukvården och arbetsgivaren. Arbetsförmedlingen skulle kunna få i uppdrag att beskriva vad normalt förekommande arbeten innebär och definiera vilka typer av arbeten det handlar om. Det vore inte märkligare än att handläggare idag använder sig av Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd för att förstå läkarintyg.

Omställningsstöd: Det är inte ovanligt att en person som blir sjukskriven från sitt arbete inte kan återgå till samma arbete, men skulle kunna arbeta med något annat. Däremot är det inte lika enkelt för alla att omställa helt, under en sjukskrivning och dessutom utan stöd. Exempelvis kan fysiskt tungt arbete i många år leda till att en inte längre klarar av att utföra samma arbetsuppgifter. Det kan också handla om en total utmattning som förändrar en persons kognitiva förmåga. För att få ett arbete inom ett helt annat yrke krävs ofta en omställning. Vissa kan behöva mer stöd eller ekonomisk ersättning under omställning, som inte ryms inom ramen för Försäkringskassans nuvarande uppdrag.

Samordningsuppdraget: För att Försäkringskassan ska kunna hjälpa människor att återgå i arbete så fort som möjligt, behöver myndigheten ha större fokus på sitt samordningsuppdrag och ge det stöd som den sjukskrivna behöver. Fokus behöver vara återgång i arbete genom förbättrad hälsa och rehabilitering, snarare än siffermål och hårda beslut som skapar otrygghet för individen.

Sultan Kayhan (S)